

ହରପୀମନ ରଧ

ଲେଖକ ଅର୍ଜିତାନନ୍ଦ ନିତ୍ୟଦାନ

সেবকার্চিত্র প্রতিষ্ঠানের
নির্বেদন

চৰণমৈন বধ

প্ৰযোজনা : : ইত্যা বন্দোপাধ্যায়

কাহিনী ॥ চিত্ৰনাট্য ॥ সংলাপ ॥ বীৰেন্দ্ৰকৃষ্ণ ভজ ॥ বঙ্গ চট্টোপাধ্যায়

সঙ্গীত : : অনিল বাগচী

প্ৰধান ম্পাদক : : অধৰ্ম চট্টোপাধ্যায়

ম্পাদক : : অনৌত মুখোপাধ্যায়

আলোকচিত্ৰ পৰিচালনা : : প্ৰভাত ঘোষ

শ্ৰদ্ধালোকেথন : : জে, ডি, ইৱাণী

শিল্প নিৰ্দেশ : : বট মেৰ

গীতিকাৰ : : শ্রামল পুষ্প

কৰ্মসচিব : : নিৰ্মল বন্দোপাধ্যায় ॥ কুষচন্দ্ৰ জানা

ব্যবস্থাপনা : : কুষচন্দ্ৰ বন্দোপাধ্যায় ॥ নন্দচৰণ দাস

নৃত্য-পৰিকল্পনা : : আনন্দি প্ৰমাদ

কুপসংজ্ঞা : : শ্ৰেণীন গান্ধী

সাজামংজ্ঞা : : বি, বাৰদ

মৃৎশিল্পী : : জিতেন পাল

পটশিল্পী : : বলৱত্ত চট্টোপাধ্যায় ॥ নবকুমাৰ কঢ়াল

ছিৰচিত্ৰ : : সত্য সাম্যাল (ফোটো ফ্ৰাশ)

পৰিচালনা : : চিৰসারাহী

সহকাৰী : : পৰিচালনায়—শ্ৰেণীন নাথ ॥ চক্রল ঘোষ । কাস্তি

মুখোপাধ্যায় ॥ সঙ্গীতে—অলক দে ॥ শিল্প নিৰ্দেশে—গোলী

মেন ॥ আলোকচিত্ৰে—কালী বন্দোপাধ্যায় ॥ শ্ৰদ্ধালোকেথনে—

সিকি নাগ ॥ কুপসংজ্ঞাৰ—অনাথ মুখোপাধ্যায় ॥ গোৱা দাস ॥ পঞ্চ

ব্যবস্থাপনায়—মনৎ মঙ্গল ॥ ধনঞ্জয় দাস ॥ অজিত দত্ত ॥ ফটক

মাটিতি । যতীন দাস ॥ অনিল দে ॥

তত্ত্ব নিয়ন্ত্ৰণ—শান্তি ॥ মনোৱণন ॥ হেমন্ত ॥ অনিল ॥ দেবেন

ইলুপুৱী ও বাণী ফিল্মস টুডিওতে গৃহীত
ও

বিজল রায়ের তত্ত্বাবধানে কিয়া সার্ভিসেস লাম্বৱেটোৱাতে পৰিষ্কৃতিত
ইঙ্গিয়া ফিল্ম লাম্বৱেটোৱাতে শ্রামসূচৰ ঘোষ কৰ্তৃক সঙ্গীভৱাখণ গৃহীত
ও শব্দ পুনৰ্মোজিত

সক্ষ্যারাণী ॥ সুমন্দা ॥ ইন্দ্ৰণী ॥
নৌতীশ ॥ গুৰুদাস ॥ গঙ্গাপদ ॥
প্ৰবীৰ ॥ হুনীত ॥ শোভেন ॥
পঞ্চামন ॥ শ্ৰীতিকুমাৰ ॥ কেষ্ট-
দাস ॥ সলিল ঘোষ ॥ শ্ৰেণৈন
মুখোঃ ॥ স্বধীৰ চৌধুৰী ॥
সত্যোন বসাক ॥ অশোক
চক্ৰ ॥ মুগাল সাহা ॥
বেচ সিংহ ॥ উৎপল ॥
সুচন্দা ॥ শাস্তা ॥
কলনা ॥ সীমা ॥
শৈল ॥ শ্ৰেণৈন ভট্টা ॥
মুবল ॥ গজেন
তাত্ত্বী-দীপ্তি ঘোষ
অনাদিপ্ৰসাদ ॥
ওজেন ॥ মদন
মাঠাৰ তি঳ক

ও
মহাযাদিক
শিল্পী

কঠ-সঙ্গীতে

সক্ষ্য মুখোপাধ্যায় ॥ নিৰ্মলা মিশ্ৰ ॥ ধনঞ্জয় ভট্টাচাৰ্য ॥ তত্ত্ব
বন্দোপাধ্যায় ॥ অধিৱ পাগচী ॥ তাৰা মুখোপাধ্যায় প্ৰতী

পৰিবেশনা : : ভবতাৱিগী পিকচাৰ্স ॥ বাগুৰপা আঃ লঃ রিলিজ

রতের কঠি, ত্রিতীয় ও সাধাৰণ মণিখনি হল রামায়ণ।

নৱদেহ ধৰণ কৰে নারায়ণ ধৰাধামে অবতীৰ্ণ হয়েছিলেন
শ্ৰীৱামচন্দ্ৰ ক্ষণে—তাৰই নামগান এবং অলোকিক কৌট্রিকাহিনী সমষ্টিত
কাব্য হল রামায়ণ।

এই রামায়ণের সহস্রাধিক চরিত্রের মধ্যে একটি হল তৰণীমেন। রামভক্ত
বিভীষণ ও সুরমার একমাত্ৰ পুত্ৰ ব্ৰহ্মাৰ বৰে অমুৰ এবং মহাবলী লক্ষ্মীৰ
ৱাবণেৰ নয়নেৰ মণি। পিতাৰ কাছে শ্ৰীৱামেৰ গুণকীৰ্তন শুনে সে নিঃস্থিত
বসে তাৰ পূজা কৰে, ছবি আকে—অশোক বনে বন্দীৰ সীতাকে সে বলে
'সীতা-মা'। সে সকলকে সগৰ্বে বলে সীতা-মা হল লক্ষ্মী আৰ শ্ৰীৱামচন্দ্ৰ
হলেন নারায়ণ। শুধু তাই নয়, শ্ৰীৱামেৰ সঙ্গে দেখা হলে যুক্তে তাকে
পৰাজিত কৰে লক্ষ্মী স্বৰ্গমন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰে সীতা আৰ শ্ৰীৱামকে পাশাপাশি
ৱেথে দেবে।

ভক্ত বিভীষণ শ্ৰীৱাম ও সীতাৰ প্ৰতি রাবণেৰ বৈৰিতার বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ
কৰায় বাবণ পদাঘাতে তাকে লক্ষ থেকে নিৰ্বাসিত কৰে। বিভীষণ সাগৰেৰ
অপৰ পাৰে শ্ৰীৱামেৰ কাছে আশ্রয় ভিক্ষা কৰে। শ্ৰীৱাম তাকে আশ্রয় তো
দিলেনই, উপৰন্ত ভাই এবং হৃহন্দ বলে বুকে তুলে নিলেন। জানকীৰ উদ্বাৰে
শ্ৰীৱামেৰ লক্ষ অভিযানে বিভীষণই হল প্ৰধান সহায়।

বানবাহিনীৰ সঙ্গে পাথৰ দিয়ে সেতু বৈধে রাতেৰ অন্ধকাৰে শ্ৰীৱামচন্দ্ৰ
লক্ষ্মী উপস্থিত হলেন। আৱস্থ হল বৰ্কক্ষয়ী সংগ্রাম। একে একে লক্ষাৰ
সমষ্ট বীৱই এই সংগ্রামে প্ৰাণ দিল।

তৰণীকে মহাবলী লক্ষ্মীৰ এত মেহ কৰেন যে তাৰ কোন ইচ্ছাই তিনি
অপূৰ্ব রাখেন নি। এমন কি অশোক বনে সীতাকে যে চেড়ীৰা অত্যাচাৰ
কৰত তা পৰ্যন্ত তৰণীৰ অহৰোধে বন্ধ কৰে দিয়েছিলেন। এটি নিয়ে
ৱাজ্যেৰ সমস্ত লোক তৰণীকে দেখলেই বিদ্রোহ কৰে, ঘৰশঞ্চ বিভীষণেৰ পুত্ৰ
বলে ধিকাৰ দেৱ, আৱস্থ নানাবকম যুগ্মিত ইঙ্গিত কৰে। মাতা সুৱামীৰ
কাছে সে কেইদে বলে যে লক্ষ্মী সব সন্তানই যুক্তে গেছে—এবাৰ সেও যুক্তে
যাবে। কিন্তু মায়েৰ মন এ প্ৰস্তাৱে বাজী হয় না—সুৱামী বলে যে তৰণী
যুক্তে গেলে সে কাকে নিয়ে থাকবে!

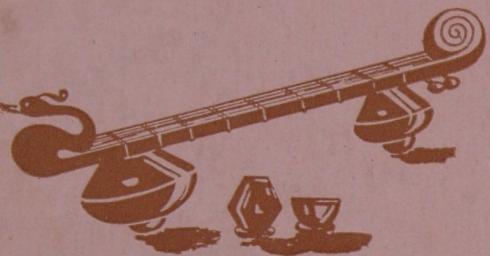
বাবণকে শেষ পৰ্যন্ত অহমতি দিতেই হয় তৰণীকে যুক্তে যাবাৰ। সুৱামী
ৱামসাঙ্গে সাজিয়ে দিলেন পুত্ৰকে। তৰণীকে যুক্তক্ষেত্ৰে পাঠিয়ে রাবণ নিচিষ্ঠ
থাকতে পাৰেন না—তিনি ছন্দুবেশে যুক্তক্ষেত্ৰে গিয়ে তৰণীকে শেষ বাবেৰ
মত অহৰোধ কৰেন কিবে যাবাৰ জন্তে। তৰণী কিন্তু তুল বোৰো—সে বলে
ঘৰশঞ্চ বিভীষণেৰ পুত্ৰ বলে তাৰ সন্দেহ হচ্ছে বলেই তিনি তাকে দেখতে
এসেছেন এখানে। অগত্যা মহাবলী লক্ষ্মীৰকে ফিরে যেতে হয়।

শেষ পৰ্যন্ত ভক্তেৰ সঙ্গে ভগবানেৰ যুক্ত হয়। ভক্তেৰ কাছে ভগবান
চিৰনিনহ পৰাজিত—এ ক্ষেত্ৰেও বিভীষণেৰ পৰামৰ্শে ব্ৰহ্মাণ্ড না ছুঁড়লে
বালকেৰ কাছেই হয়ত ত্ৰিভুবনবিজয়ী শ্ৰীৱামকে পৰায় স্বীকাৰ কৰতে হ'ত।

কিন্তু তৰণী কি তাৰ আৱাধ্য দেবতা বয়ুমণিৰ শ্ৰীচৰণ শৰ্প কৰতে
পেয়েছিল? তাৰ মনোবাঞ্ছা কি পূৰ্ব হয়েছিল?

শ্ৰীৱামেৰ আশীৰ্বাদ কি সে লাভ কৰেছিল?

সংশ্লিষ্ট

(১)

প্ৰথমি বাচ্চীকি মুনি বীহাৰ সঞ্জন।
দণ্ডকাও রামায়ণ অপূর্বৰ কথন॥
অৱগা কিকিঙ্গা আৱ ফুলৰ কাণ্ডেৱ।
সুজন সংকেপে শুন ঘটনা তাদেৱ॥
সূর্পথা রাক্ষসীৱ নাসিকা ছেদন।
সীতা হৱণেৱ সেই বিদম কাৰণ॥
প্ৰমুগকলী মায়া মাৰীচ মৱিল।
দায়ুবেশী দশানন সীতাৱে হইল।
কাদে পঞ্চষ্টি বন ক্ৰীৱাম লক্ষণ।
আহত জটায় দিল সংবাদ তথন॥
জামকীৰ অলঙ্কাৰ পাইল শুয়ীৱ।
ধৰ্মাম্বথে বান রাম ঠাহাৰ সৰীৱ॥
অগ্ৰজ বালীৱে বধি ক্ৰীৱ হৰায়।
প্ৰগ্ৰামেৰে কৱিলেন রাজা কিকিঙ্গায়॥
দাগৱ লজিয়া হুৰু দহে লক্ষণামে।
সীতাৰ মাধাৰ মধি বেথায় ক্ৰীৱামে॥

(২)

তথ্য রাম জয় বিজয় রাখৰ রাম
জয় রাম, জয় রঘুকুল স্তিলক রাম
ফুলৰ রঘুৰ মুৰতি নিৱন্ধন
মানস নথনে নেহাৰি।
নব দুৰ্বিদল কোমল শ্বামৰি।
জনপছি আভুপ তোমাৰি॥
আজামুলধিত কৱে ধুৰ শোভিত
খিৰে জটাজুট ব্ৰতধাৰী
কমল নথন বৰ্ণা কমল বৰ্ণন তাঁহা।
ভালে স্তিলক শোভে তাঁৰি॥
জনম জনম ধৰে আশ্চৰ্য দিও মোৰে
পদপঞ্জে ভয়াৰী
নমো সীতাপতি নমো পৰামাগতি
অস্তুৰতম হে আমাৰি॥
বিভীষণেৰ গান—
গেয়েছেন— অধীৰ বাগথি
তৱীৰ গান—
গেয়েছেন— তাৰা মুখোপাধ্যায়

(৩)

কোঁখা—কোঁখা তুমি গুণ্ধাম
মম জনদয় রঞ্জন নথনাভিবাম
দৰখ বিনা আৰি কৱে অবিবাম।
কোঁখা জীৱন ব্ৰহ্ম হে অনুপাম
লাহ মম অশ্রু কৃত্তুৱেৰ দাম।
জগৎপতি তুমি রঘেছ জগৎ জুড়ে
তবু কেন শৃঙ্খ দে লাগে

ছুঁজন-দৰ্প বিমাশ কৱো প্ৰভু

অনুহায় শৱণ মাঝে

হে চিৰ আনন্দ তোমাৰি ধৰ্যানে

নিৰালন সে কেন জাগে

ঢুঁধ আমাৰ চৰণ কমলে তব

নিশ্চিন জানায় প্ৰগাম।

সীতাৰ গান—

গেয়েছেন নিৰ্মলা মিশ্ৰ

(৪)

দে দোলা হিলোলে

ফুৰোৱি দোলে

ছন্দেৱি হিলোলে

পৰাধ ভোলে।

নথন পলকে বিজলি ঝলকে

নব ঘোৱন জাগে

মিলন-শিয়ালী জনদয়-তিয়াদী

ফুল বসন্তৰামে।

আজি চলন বল হতে

মধু মুছ সৌৰভ শ্ৰোতে

সীতালি ছন্দে নথনানন্দে

চাহি দে আৰিৰ আগে।

মায়াভূতা রাতে

মনোবেণু বাজে

ফুল বীৰি আজি

ফুলে ফুলে সাজে।

এস প্ৰিয়তম

এ জীৱনে মম

এস অনুৱাগে

মৰহেৱ মাঝে॥

ৱাজনভাৱ গান—

গেয়েছেন— সৰ্কাৰ মুখোপাধ্যায়

(৫)

তৰমাগৱে সেতু বখন কৱে রামচন্দ্ৰ নাম

ৱয়নায়ক শুভদৰ্যক ক্ৰীৱ চন্দ্ৰ নাম।

হলো ধৰ্ষ শৰীৰ গাহিয়া তাৰি নামেৰ জয়গাল

চৰণ পৰশে পেলো পাখণ সতী অহলা। প্ৰাণ।

মনোৱঞ্চন দৃঢ়ত্বঞ্চন ক্ৰীৱ চন্দ্ৰ নাম

দৃষ্টেৱল দৰ্পহৰণ রামচন্দ্ৰ নাম।

সৰ্ববিবৃত ভয়নশন রামচন্দ্ৰ নাম

তাৰি প্ৰৱেশে জলে ভালে শীলা নামেৰ মহিমায়

অশুল বাধে খগ মৃগ তৰু নামে উকার পায়।

শৱণাগত প্ৰতিপালক ক্ৰীৱ চন্দ্ৰ নাম

বিভীষণমিত সীতাপতি রামচন্দ্ৰ নাম

জনতাৱণ নাৱায়ণ রামচন্দ্ৰ নাম।

দেতুৰক্ষেৱ গান—

গেয়েছেন— ধনঞ্জয় ভট্টাচাৰ্য

সেৱক চিৰ প্ৰতিষ্ঠানেৱ

আগামী লিবেদন

শচী মা'র সংসার

॥ কাহিনী ॥

অনন্ত চট্টোপাধ্যায়